

13. мај 2014.

Пре 100 година, 15. маја 1914. преминуо је 37-годишњи академик Јован Скерлић, најутицајнији књижевни критичар у Србији свог времена.

Јован Скерлић рођен је 20. августа 1877. у занатлијској породици у Београду, дипломирао је на београдској Великој школи а докторирао у Лозани, Швајцарска.

Ускоро после одбране доктората из француске књижевности почео је да предаје у гимназији а убрзо на Великој школи (универзитету) у Београду, најпре на катедри за француски језик затим за српску књижевност.

Пресудно је утицао на српску литературу, борећи се за реализам и веродостојност књижевног дела.

За дописног члана Српске краљевске академије изабран је 1910. године.

Био је уредник "Српског књижевног гласника" од 1905, уређивао је тај чувени часопис са Павлом Поповићем две године а потом сам, до преране смрти.

Антологијско дело "Историја нове српске књижевности" објавио је почетком 1914. године. Остала његова дела су расправе и студије "Поглед на данашњу француску књижевност", "Уништење естетике и демократизација уметности", "Француски романтичари и српска народна поезија", "Српска књижевност у 18. веку", "Омладина и њена књижевност", "Јаков Игњатовић", "Светозар Марковић", краће студије, критике и прикази сакупљени у више књига под насловом "Писци и књиге"...

Био је први секретар Српског књижевног друштва основаног 1905. године у просторијама Српске књижевне задруге у Београду. Тада је за председника тог, првог књижевничког цеховског удружења у Србији изабран Симо Матавуљ.

Скерлић је прве радове објавио у сатиричним и социјалистичким листовима, два пута је отпуштан из службе због политичких - социјалдемократских и социјалистичких убеђења.

После једног отказа на универзитету, предавао је у гимназији у Зајечару.

Скерлић је био активан у Самосталној радикалној странци, коју су формирали припадници левог крила радикалне странке. Био је главни идеолог странке а две године пред смрт и њен посланик у српском парламенту.

Био је заступник и проповедник југословенског националног и државног јединства. Држао је предавања у многобројним крајевима Аустроугарске, непосредно пред смрт говорио је у Прагу.

Какав су значај имала његова предавања у Аустроугарској посведочио је, касније, Владан Десница. Владан Десница, који је био син српског политичког првака у Далмацији др Уроша Деснице, записао је да су у њиховом летњиковцу у околини Задра (чувена Кула Стојана Јанковића у Исламу Грчком), спремали собу у којој је требало да преспава Скерлић, пре и после предавања договореног да га одржи у оближњем Задру, тадашњем главном граду аустроугарске провинције Далмације.

На сахрани Скерлића, на Новом гробљу у Београду, венац у име "захвалне босанске

омладине", носили су гимназијалац Гаврило Принцип и још двојица "младобосанаца" Ђулага Буковац и Владета Билбија.

Принцип је после два месеца у Сарајеву извршио атентат на аустроугарског престолонаследника Франца Фердинанда што је Аустроугарска испористила као повод за напад на Србију, после чега је започео Први светски рат.

Скерлићева биста, рад вајара Градимира Алексића, налази се од 1967. године на Калемегдану, где су бисте и споменици још неколико српских великана.

Адреса на којој је у Београду Народна библиотека Србије је Скерлићева улица 1. Скерлићевим именом _____, како подсећа Танјуг, назване су и улице у Новом Саду, Крагујевцу и још неколико градова у Србији.